



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

**Iacobi Lobbetii Leodiensis E Societate Iesv. Specvlvm  
Ecclesiasticorvm, Ac Religiosorvm.**

**Lobbet de Lanthin, Jacques**

**Leodii, 1640**

§. 6. Dies & hora sacrificij.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-47105](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-47105)

nuntur, & hæc pro seipsis quodammodo loquuntur, seipsæ exprimunt, & latentem sensum animis vel auditorum, vel sacrificantium immittunt: ideoque de ijs parcius agemus. Aliæ sunt, quæ in actione aliqua positæ sunt, quæ quia occulta quædam, arcanaque mysteria continent, nec sub aspectum, sensumque cadunt, eas fusius explicare, atque euoluere mihi consilium fuit: quod ut faciam à die, loco, aliisque augusti huius sacrificij circumstantijs ordiar.

## §. 6.

*Dies & hora sacrificij.*

**D**E luce, quam vel maximè spectauit, amauitque hoc sacrificium, constat inter Authores eam fuisse diem solis, quam Christiani deinde Dominicam appellarunt. Eius meminit Scriptura, meminere viri Apostolici. *Vna Sabbati*, inquit, *As. 20.* *cum conuenissemus ad frangendum panem.* Vnam Sabbati vocant primam Sabbathi Hebræo more, qui Sabbathum pro tota hebdomade recensabant, & quibus vna Sabbati dicebatur, quæ à Sabbatho prima surgebat. In ea primæui Christiani conuenire soliti ut sacris interessent: & ea fuit omni æuo, omni loco lucis illius religio, atque obseruantia: cui alijs in locis accessit & Sabbathum, imò & hebdomadæ dies omnis, ut testis est Augustinus. *Ep. 118.* Erat nimirum pius ille ardor animorum, qui primis

M m 2

illis

illis Ecclesiæ temporibus eminebat, cum omnes Christiani diuiniore musto pleni viderentur: quidni enim pleni essent, qui quotidie ad augustum Eucharistiæ poculum, ad sacram mensam, ad epulum Domini accedebant, ab eoque altiore quodam spiritu afflati recedebant? viguit illa Christianorum omnium consuetudo quam diutissimè: nam etiam tempore S. Hieronymi vsus fuit quotidianæ communionis, tum in Italia, tum in regnis ad occidentem, incredibili omnium bono ac fælicitate: sed tandem aliquando lapsu temporis, labente etiam sensim pietate sese remisit illa vis auitæ pietatis, & elanguit æstus ille animorum: hinc minus frequens esse cœpit vsus sacratoris epuli, & quidem æuo suo testatur D. Chrysostomus multos communicasse diebus Veneris, Sabbathi, Dominica, atque in festo Martyrum.

Hier. Ep.  
23.  
Hom. 5.  
1. ad  
Timot.

Sed neque hic stetit ille feruor, ita enim sensim defloruit pia consuetudo, vt necesse tandem fuerit Ecclesiam decreto suo annuam communionem sancire; adeo refrixerat pietas & imminutus ardor animorum, quibus sanè (quæ summa est iniquitas, & stupor inuisus) minus sæpè prospicimus, quam ipsi corpori mox in cineres abituro; huic enim quotidianus conceditur cibus, qui tamen illis negatur. Hinc iustæ magni Præfulis querelæ, & aculeata D. Ambrosij oratio. *Si quotidianus est cibus, cur*  
post

*post annum sumis?* Pungit eo loci Christianos, & L. 6. de  
Sacram.  
c. 4. vero etiam pupugit Sacerdotes, à quibus ea remif-  
fio deuotæ mentis, cum enim & ipsi refrigerata  
caritate minus sæpè sacrificarent, eorum exemplo  
& alij ea quoque Sacramenta rarius vsurpare cœ-  
perunt. Vt saltem ad prima Ecclesiæ capita, sacro-  
rum Principes, Sacerdotes, inquam, ea consuetudo  
reuocetur, à maiorum exemplis præsidium, à ratio-  
ne stimulum petam.

Quotidiana illa sacrificij huius oblatio videtur ex  
ipsa Christi institutione dimanasse, dixit enim dis-  
cipulis suis. *Hoc facite in meam commemorationem.*  
Quæ postrema Domini verba ita exceperunt, ut eam  
sibi pietatis legem impositam crederent, quotidia-  
no ad aram sacrificio litandi. Sic D. Andreas Chri-  
sti & in vita, & in morte æmulator magnificus,  
cum ad crucem vocaretur, ait, se omni die immor-  
tali Deo Agnūm immaculatū obtulisse, cuius ex-  
emplum secuti Hierarchæ, & Sacerdotio instructi,  
nihil antiquius habuere, quam ut quotidie rem  
diuinam facerent. Vt omittam Cyprianos, Ambro-  
sios, aliosque sexcentos, at vnum Zenonem Con-  
stantiæ Episcopum præterire non possum, de quo  
Sozomenus testatur, quod etsi centesimum ætatis L. 7. c.  
27. attigisset annum, nunquam tamen neque matuti-  
nos, aut vespertinos hymnos, neque aræ diuinæ mi-  
nisterium omisisse: non potuit in senili, frigidoque  
corpore,

278 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,  
corpore senescere, aut remitti sensus ille pietatis,  
atque utinam in nobis non intepesceret aliquan-  
do. Certè si maiorum exempla sequi lubet, si ratio-  
nem audire, nunquam elanguescet.

Primum enim hoc suo quasi iure repetit ipsa  
*Hebr. 5.* consecratio, qua interprete D. Paulo *constituitur*  
*1.* Pontifex ac Sacerdos *in ijs que sunt ad Deum, ut*  
*offerat dona, & sacrificia pro peccatis.*

*L. 6. de* Et hinc ad populum emanat, pro eoque militat  
*Sacerd. c.* altera ratio; cum enim ( ut disertè notat D. Chry-  
*4.* sostomus) *pro vniuerso terrarum Orbe Legatus,*  
& quasi deprecator ex ipsa muneris sibi impositi  
ratione sit ordinatus, necessum est vt eo sese onere  
liberet, agatque quam optimè omnes officij sui  
partes; nisi in populum, in Ecclesiam, in orbem v-  
niuersum iniurius esse, ac videri velit: ita quippè  
hic de illo queri, & expostulare potest. Quisquis  
Pontificia, aut Sacerdotali dignitate donatus es, id  
esse te scias, quod perituris, aut periculo proximis  
est Seruator vnus aliquis: tibi mundus omnis in-  
cumbit: tibi commissa populi salus, & incolumi-  
tas, concredita miserorum vita, dati libelli suppli-  
ces, quos in ara deponas, & obijcias oculis, supreme-  
que illi menti, à qua miserijs nostris modum, fi-  
nemque præstolamur. Nos vrgent, ac fatigant ef-  
fusæ terris acies, infesta Martis agmina, districtique  
ensis fulgor; nos perdit, ac vastat sæua lues, fames  
euiscerat;

euiscerat; exedunt miseriæ, publicæque calamitates obruunt, ad quas pondus immensum addit ex ipsis Inferis euocatus Dæmon antiquus animarum prædo. In hac malorum omnium colluue, pelago dolorum, multaque funestæ mortis, ac noctis imagine, te vnum, ô quisquis es Sacerdos; te inquam vnum aspectat misella turba, nutans orbis, & propè periturum genus omne hominum, tuam illi opem exposcunt, fidem implorant, pietatem obtestantur, sacrificium expectant, quo placetur iratum numen, excutiantur parata cœlo fulmina, & ingruentia terris, aut etiam Inferis mala ab eorum ceruicibus amoueantur. Et certè amoueri possunt vel vna ad sacras aras litatione, vel vna oblatione agni immaculati, quem tu pauculis verbis, vnoque viuæ, ac valentis vocis oraculo è cœli regia deuocare potes: & illud improbus, durus, immitis generi tuo, tuo sanguini negandum putas; non putabis enimvero si te esse memineris, quem te terra, cœlumque esse volunt. Hactenus pro se, suisque incolis orauit orbis, & qui in terris spirant mortales: audi & eos qui expirarunt, clamant & illi, eoque altius quò profundius: cum primum mortale corpus exuimus, à Deo vindice in obscuros carceres, & expiatorios ignes ablegati fuimus; ibi hæsi ad extremum debitum: & mirum quantum ab illis flammis arsi. Earum vim & incendia mitigare,

gare,

280 SPECVLVM ECCLESIASTICORVM,  
gare, frangere, imò & extinguere potes vel vnus  
oblacione sacrificij : quod quantum erit benefi-  
cium vel ipsa supplicij grauitate, vel ex beatæ æter-  
nitatis adeptione metiri potes, cui tu viam aperies  
& clausos aditus referabis ; hæc in fauentes auras, &  
si pateris aures tuas, & animos emittunt ex ipsis in-  
feris defunctorum Parentum & amicorum manes,  
quos vt audias, suadet, imò cogit communis san-  
guis, & quæ esse debet afflictorum miseratio, quæ  
utinam te in dies omninò singulos sisteret ad aram,  
vocaretque ad sacrificium : Quamquam etiam ad  
illud te inuitat ipsa Dei tui reuerentia, cultus, gra-  
tia, gloria, cui tantum detrahis, quantum huic sa-  
crificio videberis detraxisse. Ac ne meis tantum ver-  
bis credas, quid de hoc ipso argumento, officijque  
tui ratione senserit D. Bonauentura, paucis excipe :

I. de Mis-  
sa c. 5.

hunc in modum diuinè olim monuit. *Cum Sacer-  
dos non ex reuerentia, sed ex negligentia celebrare  
omittit, tunc quantum in ipso est priuat Trinitatem  
laude, & gloria: Angelos letitia; peccatores venia;  
iustos subsidio, & gratia; in Purgatorio existentes re-  
frigerio; Ecclesiam Christi spiritali beneficio, &  
seipsum medicina, & remedio contra quotidiana pec-  
cata, & infirmitates.* Hæc pius Doctor congeffit  
argumenta, quibus tuum illud pectus concuteret,  
& antiquam in te suscitaret pietatem, de qua hæc  
calamo notasse in præsentia suffecerit. Addamus

pauca

pauca de hora sacratissimæ Missæ descripta : est de hac nonnulla quæstio , & dissensio horum temporum ab Antiquitate.

Veteres olim celebrabant Missam ab hora tertia, quæ nobis est duodecima post meridiem , ad nonam , quæ ex nostra supputandi ratione est sexta . sed eo loci , ac temporis ieiunium protrahebatur ad eam usque horam , occasumque solis huius , ne mortalem escam aspiceret , daretque , priusquam immortali , cœlestique pabulo refectus esset immortalis animus.

Quandoque etiam mos inualuit , celebrare post occiduum solem , idque duobus tantum diebus : feria quinta in cœna Domini , & Sabbato Sancto : alias etiam adulta , mediaque nocte , ut in Natali Domini . Modo recepta ea consuetudo , ut non offeratur sacrificium nisi ab aurora ad meridiem . Et hæc de tempore , ac hora : propero ad locum sacrificio opportunum.

## §. 7.

*De templo, & loco sacrificij, reuerentiaque ei debita.*

**I**nualuit olim hæresis Manichæorum , quam deinde secuti Messaliani , qui templa omnia & altaria execrabantur : contra naturæ , & rationis placita , communem propè gentium omnium morem , & ipsa cœli oracula , ac præcepta quæ lo-

Nn

cun